

Sygn. akt III UK 171/17

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania I. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

o prawo do emerytury,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 25 czerwca 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 25 maja 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 25 maja 2017 r. zmienił zaskarżony przez organ rentowy wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 26 września 2016 r. w ten sposób, że oddalił odwołanie I. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 19 października 2015 r., odmawiającej prawa do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony wywiódł skargę kasacyjną od tego wyroku i opierając ją na podstawie naruszenia przepisów postępowania – art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c., art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c., a także na podstawie naruszenia prawa materialnego – art. 184 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 2 ust. 1 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w

szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz Wykazu A Dział XIV poz. 16 załącznika Nr 1 do tego rozporządzenia - wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie apelacji organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego, a także o zasądzenie kosztów postępowania.

W skardze kasacyjnej zawarty jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje zatem skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Skarżący oczywistej zasadności skargi kasacyjnej upatrywał w tym, że Sąd Apelacyjny „dokonując ustaleń faktycznych oraz oceny charakteru zatrudnienia ubezpieczonego w w/w okresie w kontekście uznania go za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu obowiązujących przepisów, oparł się jedynie na ściśle wybranym i wyrwanym z kontekstu fragmencie materiału dowodowego (tj. fragmentach zeznań ubezpieczonego w charakterze strony oraz fragmentach zeznań świadków B. W., J. P. oraz A. C.), bez odniesienia się do pozostałego materiału oraz wypływających z niego wniosków, jak również dokonał tego w oparciu o niewłaściwie wyłożone przepisy art. 184 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 2 ust. 1 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przyjmując że spełnia wymogi stałej pracy mechanika samochodowego w kanałach remontowych w pełnym wymiarze czasu pracy uprawniającym do wcześniejszej emerytury tylko praca wykonywana przez takiego mechanika w zakładach remontowych taboru samochodowego i tramwajowego przedsiębiorstw komunikacyjnych i w dużych jednostkach naprawczych taboru transportowo- spedycyjnego, w halach naprawczych itp., gdzie występuje podział specjalistyczny prac pomiędzy brygady remontowo – naprawcze, a ubezpieczony takiej pracy nie świadczył”.

Odnosząc się do próby wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej z uwagi na nieprawidłowe ustalenia faktyczne, podnieść należy, że Sąd Najwyższy, rozstrzygając o skardze, jest zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem kwestionowania wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny. Takie ograniczenie, w odniesieniu do zarzutów procesowych, oznacza eliminację tych zarzutów, które bezpośrednio dotyczą podstawy faktycznej

wyrokovania. Możliwe jest natomiast powoływanie się na takie naruszenie przepisów postępowania, których ostateczną konsekwencją jest błędne ustalenie stanu faktycznego, a które nie należą do kategorii błędnej oceny dowodów ani też błędnego wnioskowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2017 r., V CSK 600/16, LEX nr 2401839). Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania muszą być wskazane takie przepisy postępowania, konieczne jest wykazanie, że zaskarżone orzeczenie oczywiście je narusza i to w sposób kwalifikowany, co spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wskazano zaś żadnych przepisów postępowania, które miałyby być naruszone, co całkowicie wyklucza możliwość stwierdzenia, że skarga kasacyjna z tej przyczyny jest oczywiście uzasadniona. Należy uznać, że uzasadnienie wniosku w tym zakresie stanowi faktycznie niedopuszczalną w postępowaniu kasacyjnym polemikę z ustaleniami faktycznymi Sądu drugiej instancji odnośnie do niewykonywania przez skarżącego w pełnym wymiarze czasu pracy w kanałach remontowych, a odnośnie do poczynienia tych ustaleń w oparciu o błędną wykładnię przytoczonych przepisów prawa materialnego próbę podważenia stanowiska, jakie w przedmiotowej kwestii zostało już wypracowane w dotychczasowej (utrwalonej) judykaturze Sądu Najwyższego i sądów powszechnych. W orzecznictwie konsekwentnie przyjmuje się, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska (np. mechanik samochodowy), tylko liczy się rodzaj powierzonej mu pracy. W szczególności pracownik nie świadczy pracy w warunkach kwalifikowanych (stałe i w pełnym wymiarze czasu), jeśli w ramach obowiązującego go wymiaru czasu pracy na zajmowanym stanowisku wykonuje naprawy urządzeń samochodowych, które zostały uprzednio zdemontowane w kanałach remontowych, a więc pracę poza tymi kanałami w miejscach, w których nie ma narażenia na bezpośrednie oddziaływanie czynników szkodliwych (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, OSNP 2009 nr 21-22, poz. 290). Jeżeli pracownik - w ramach czasu pracy obowiązującego go na danym stanowisku - świadczył pracę zarówno w kanale remontowym, jak i na zewnątrz stacji obsługi pojazdów, na „poziomie zero” i

wewnątrz samochodów (w kabinie kierowcy), to praca w kanałach remontowych nie była mu powierzona stale i wyłącznie, niezależnie od tego, czy pracę w kanale wykonywał w wymiarze 6-7 godzin w ciągu 8-godzinnej dniówki roboczej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 281; LEX nr 528152 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 19 czerwca 2013 r., III AUa 1397/12, LEX nr 1362701). Jeśli w ramach warsztatu samochodowego pracownicy (mechanicy) wykonywali prace zarówno w kanałach remontowych, jak i poza nimi, przy czym, nie było w tym zakresie żadnego (formalnego lub nawet nieformalnego) podziału i każdy z mechaników wykonywał pracę taką, jaką aktualnie - stosownie do potrzeb pracodawcy - należało wykonać, to świadczona w ten sposób praca nie była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów emerytalno-rentowych (wyroki Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 25 kwietnia 2013 r., III AUa 1505/12, LEX nr 1314762 oraz Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 maja 2013 r., III AUa 1722/12, LEX nr 1327511). Należy więc przyjąć, że „praca w kanałach” jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze w zakładach remontowych taboru samochodowego i tramwajowego przedsiębiorstw komunikacyjnych i w dużych jednostkach naprawczych taboru transportowo-spedycyjnego, w halach naprawczych itp., gdzie występuje podział specjalistyczny prac między brygady remontowo-naprawcze (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lutego 2014 r., III UK129/13, LEX nr 1648664, wyroki Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 listopada 2012 r., III AUa 2001/12, LEX nr 1239924 oraz Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 8 października 2013 r., III AUa 163/13, LEX nr 1391858).

Skoro wykładnia przepisów dotyczących sposobu uznawania za pracę w warunkach szczególnych czynności wykonywanych przez pracowników w kanałach remontowych jest powszechnie przyjęta w orzecznictwie i została uwzględniona przez Sąd drugiej instancji w kwestionowanym wyroku, to nie ma podstaw do stwierdzenia, że skarga jest oczywiście uzasadniona w związku z niewłaściwą wykładnią wskazanych przepisów prawa materialnego, co miałoby przekładać się na nieprawidłowe ustalenia faktyczne.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

